Kirjallinen kysymys KK 360/2016 vp

Kari Uotila vas

Kirjallinen kysymys lapsen vieraannuttamisesta etävanhemmastaan avioerotilanteessa

Eduskunnan puhemiehelle

Hallitusohjelmassa luvataan muuttaa lakia lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta siten, että eron tullessa turvataan lapsen oikeus molempiin vanhempiin. Tämä on tarpeen, sillä valitettavan usein ero johtaa siihen, että lapsen yhteys toiseen vanhempaan heikentyy tai jopa katkeaa. Joissakin tapauksissa syynä on lähivanhemman harjoittama vieraannuttaminen.

Vieraannuttamisella tarkoitetaan tilannetta, jossa lapsen kanssa asuva vanhempi pyrkii estämään tapaamiset ja yhteydenpidon etävanhemman ja lapsen välillä. Lisäksi vieraannuttamiseen voi liittyä perusteettomia toista vanhempaa koskevia syytöksiä. Lopulta lapsen myönteinen suhtautuminen etävanhempaan muuttuu kielteiseksi. Kotimaisten arvioiden mukaan 8—10 % avioeroperheiden lapsista kärsii vieraannuttamisesta.

Lasta koskevat riita-asiat vaikuttavat aina kielteisesti lapsen hyvinvointiin, ja asiantuntijoiden mukaan vieraannuttaminen vahingoittaa lapsen kehitystä vakavasti. Vieraannutettujen lasten on todettu kärsivän aikuisiässä huonommasta itsetunnosta, masennuksesta, päihdeongelmista sekä vaikeudesta luottaa ihmisiin. Vieraannuttamisoireyhtymä (Parental Alienation Syndrome) on hyväksytty tuomioistuimissa viralliseksi diagnoosiksi esimerkiksi Saksassa, Kanadassa, Israelissa, Australiassa ja USA:ssa. Myös Euroopan ihmisoikeustuomioistuin on tunnustanut ilmiön.

Valitettavasti sovitteluun perustuvat Follo- ja Fasper-hankkeiden kaltaiset välineet eivät toimi vieraannuttamistilanteissa. Vaikka vieraannuttava vanhempi saattaa suostua vapaaehtoisiin sovitteluprosesseihin, hän ei oireyhtymän mukaisesti pyri todelliseen sovitteluun. Tämän vuoksi lapsen oikeuksien turvaamiseksi tarvitaan lainsäädännöllisiä ratkaisuja. Vieraannuttamisen kriminalisoiminen olisi vahva signaali, ja sillä olisi ennalta ehkäisevä vaikutus tahalliseen vieraannuttamiseen.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitän asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> *Missä vaiheessa on hallitusohjelmassa luvattu lakimuutos lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta siten, että eron tullessa turvataan lapsen oikeus molempiin vanhempiin,*
>
> *tullaanko lakimuutoksen yhteydessä määrittelemään vieraannuttaminen ja linjaamaan selkeästi tahot, joille vieraannuttamisen tunnistaminen sosiaalipuolella kuuluu ja*

Valmis
5.0

Kirjallinen kysymys KK 360/2016 vp

tuleeko hallitus turvaamaan lapsen oikeudet kriminalisoimalla vieraannuttamisen?

Helsingissä 21.6.2016

Kari Uotila vas